

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McCREGGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Дому, на розі вулиць Пritchard і McCreggor, у Winnipeg, Man.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

ІДИ В ПУТЬ ВІЧНУ

1930-ий доживає свій останній день. І хоч кілька слів здалося б сказати на прощання старому, поблагословити його в пірвану. Бо не верне вже він ніколи — але ніколи не забудуть його мільйони робітників і селян, що їм він приніс стільки горя і нужди, що їх він стільки крови і сліз випив.

На вулицях китайських міст відрубав він голови революціонерам. На плантаціях й на вулицях міст Індостану та Індокитаю розстрілював він робітників і селян.

На вулицях великих капіталістичних міст вигнав він мільйони робітників голодних і холодних, позбавив їх права на життя, відобравши у них працю.

Українською селянською кровю напоїв він західно-українські землі.

Тюрми капіталістичних країн заповнив він революційними борцями.

Хто жертви ці великі підрахує, хто рахунок старому предложить?

Скільки зброї воєної — кораблів, тенків, аеропланів-бомбометів збудував він, трійливих газів скільки виробив він?

А політичних інтриг, а шахрайства, а продажних угод? — хто все це спише й на суд історії поставить?

Був він і в Радянському Союзі, Пуанкаре—Лоренс—Рябушинський—Рамзін інтервенцію готували й перед більшовицьким суд понали.

Єфремов—Автофалія—Пілдудський через академію наук шаях на Україну торували, але також на лаву підсудних понали. Скільки зовнішніх і внутрішніх змов снував він проти країни трудящих, скільки пропаганди й брехні проти них поширив він — пригадайте б йому те все нині.

Коли не нині, то за рік, за десять, за двадцять літ трудящі пригадають йому всі його діла, бо кожний найменший злочин, який він поповнив над трудящими, є записаний їхньою кровю на 1930-ій сторінці історії.

Рахунок цей буде предложений тим, з якими він був у змові проти трудящих. Бо хоч він умирає — то спільники його злодійських діл лишаються.

Вони й відповідатимуть.

За два дні ми пічемо писати 1931-шу сторінку історії

ЩЕ ПРО КАНАДІЙСЬКИЙ "ДОМПІНГ"

В минулому числі "Укр. Роб. Вістей" писалося, хто домінує вугілля в Канаді. Цифри подавано не за більшовицькими жердалами, але за доміняльним бюро статистики департаменту торгівлі й промислу в Оттаві.

Ми повторимо тут ці цифри в коротці:

Від 1 січня 1930 року до 30 червня, тобто за перших шість місяців цього року здомпновано в Канаді вугілля — із Злучених Держав 6,729,883 із Великої Британії 408,992 тон. із Радянського Союзу 84,592 тон.

Отже хто домінує вугілля Канаді? Капіталісти Злучених Держав здомпнували близько сім мільйонів тон, а Радянський Союз лише 84 й пів тисяч тон!

Де ж, коли порівняти, то вийде так, як з тими котлетами, в яких було половина мяса конячого, а половина з канарка. Коли ж господаря ресторана запитали, як він те мясо виважує, то він здивовано відповів:

— Пощо тут важити? Я вбиваю одного коня і одного канарка й перемішую мясо — ось вам половина конячого, а половина з канарка.

Але коли говориться про радянський домпінг, то тут мається справа ще гірше, як з тим конем і канарком. Бо коли Злучені Держави привезли до Канади вугілля 80 разів більше, як Радянський Союз, то про це, як про домпінг, не гавкувала ані одна капіталістична собака.

Коли Велика Британія привезла до Канади вугілля п'ять разів більше, як Радянський Союз, то також ніхто про це нічого не писав.

Коли ж Радянський Союз привіз просто незначну кількість, яка рішуче ніякого впливу на вугільний ринок в Канаді не мала, то усі визискувачі та їхня преса заверещали, як скажені, а консервативні агенти в часі доміняльних виборів возили кусок вугілля по мітингах між майнерами Нової Скошії й кричали до майнерів — ось радянське вугілля, ось ваша небезпека.

Чому ані один капіталістичний блазень не візьме хоч одного канадського коня та не поведе з собою на показ по мітингах і не скаже — дивіться, Радянський Союз купує у нас коні? Чому ніодін капіталістичний наганяч не скаже, скільки Радянський Союз купив в Канаді машинерії? Бо коли у них купує Радянський Союз — це добре, коли ж їм продає — це скандал. Але ми залишимо вугілля. Перейдемо до

пшениці. Нині в Канаді на кожному кроці балачка тільки про пшеницю.

"Канадської" пшениці нема де продати, бо Радянський Союз "домпне" усюди свою пшеницю по дуже низькій ціні — тільки те й чуємо ми тепер від капіталістів та з їхньої преси. Ідемо знову до віннігегської "Фрі Прес" за цифрами — правда, ці цифри не її, але доміняльного статистичного бюре. Цікаві цифри — послухайте:

Від 1 серпня до 30 листопада 1929 року Канада вивезла 60,723,826 бушлів пшениці. За той самий час 1930 року — вивезла 105,458,180 бушлів пшениці, отже на 45,725,356 бушлів більше, як в тих самих чотирох місяцях 1929 року.

Муки в тих самих чотирох місяцях цього року Канада вивезла 739,840 бочок більше, як 1929 року.

Коли перетворити й муку на пшеницю, то від 1 серпня до 30 листопада 1930 року Канада вивезла 119,812,128 бушлів, а в тім самім часі 1929 року вивезла 70,757,492 бушлів. Отже цього року вивезла на 49,054,636 бушлів більше.

Але... отут зараз приходить оте "але", або ті економічні тожищі, які так розійшлися між вивозом а цінами цього року проти минулого року. Коли в 1929 році ту вивезену пшеницю продано за \$96,052,325, то сегорічну продано за \$99,424,186 — або лише за \$3,371,816 більше.

Значить за 49 мільйонів бушлів пшениці більше, як минулого року виручено лише три мільйони триста тисяч доларів. Через що? Через радянський домпінг? Ні, через свій власний домпінг. Чому канадійські капіталісти затримали попер 100 мільйонів бушлів пшениці з минулорічного врожаю?

Чому капіталісти Злучених Держав затримали на цей рік сотки мільйонів бушлів пшениці? Затримали й тою самою затриманою пшеницею знизили на неї ціну.

Та це тільки один бік справи. Другий бік справи — нужда, страшене безробіття, населення по цілому світі дуже збідніло й немає за що купити куска хліба й ходити голодне. Шо з того, що пшениця дешева, коли цента немає в кишені, коли на саме різдво тисячі робітників в Берліні ходять містом і кричать "ми голодні".

І це ще не все — про тарифи ми не згадали. Кожна європейська країна за винятком Великої Британії вложили високу тарифу на довіз пшениці. І в наслідок цього кожна європейська країна збільшує засівну площу пшениці, щоб тільки звільнити себе від чужої пшениці. Те саме роблять і інші європейські країни. А чому б Радянський Союз мав бути навіть хлібом залежний від капіталістів? Ні, нехай вони краще цього ніколи не дїждуть.

А от нехай но Аргентина, робітники якої також гинуть з голоду, кине на ринок свою пшеницю з сегорічного врожаю, який дав їй два рази більше пшениці, як минулого року — це буде ще один "домпінг".

Капіталісти лякають трудящих радянський "домпінгом". Трудящі Радянського Союзу справді зробили один дуже великий домпінг: вони здомпнували за кордон усіх своїх капіталістів, поміщиків, генералів. Це одинокий величезний, не чуваний в історії домпінг. Завдяки цьому домпінгу — нині в Радянському Союзі країною правлять самі трудящі.

Коли трудящі цілого світа ідуть за прикладом трудящих Радянського Союзу й роблять такий самий домпінг і у себе — тоді тільки заживуть вони інакшим життям.

ШВЕДСЬКІ РОБІТНИКИ В КАНАДІ НЕ ХОЧУТЬ ЧЕКАТИ НА ДЕПОРТАЦІЮ

Просьте, щоб їх з Канади додому депортував шведський, а не канадійський уряд.

Коли прочитали ми у "Фрі Прес" з 28 березня про те, що 500 шведських робітників в Порт Артур вислали телеграму до Швеції до уряду, щоб забрав їх з Канади, бо здихають з голоду, то пригадалося нам, як рік чи два тому уряд надіслав та сама газета й вся буржуазна преса, що шведські кольоністи втікають з Радянського Союзу до Швеції.

Це правда — що на півдні України була багата шведська кольонія, яка не хотіла піддатися радянським законам про землю й за допомогою свого уряду забрала із України до Швеції.

Шведський консулят в Мон-Турелі дістав наказ від свого уряду вглянути в цю справу. Консуль, перевіривши положення, написав до свого уряду листа, в якому стверджує факт, що від 400 до 500 молодих шведських робітників щоді літо були без роботи в Порт Артур і є в дуже тяжкому положенні.

Шведський консуль у Венкувер повідомляє про таке саме положення — бо й у Венкувер багато шведських робітників стєють перед обличчям голоду.

Найцікавішим є те, що генеральний шведський консуль заявляє, що багато шведів в Канаді опинились в далеко гіршій положенні від того, яким його маловади транспортційні кампанії, коли вербували цих робітників до Канади.

Цікавий консуль, коли так каже. Певно тому, що він шведський. А от запитайте ви якогосьбудь петлюрівського "бритійсько-українського" наганяча, то він вам скаже, що в Канаді тече мед і молоко й тільки ті не мають роботи, що не хочуть працювати.

"Якщо шведський уряд "депортує" цих робітників до Швеції, то ми певні, що ані одиного з них не верне вже назад до "демократичної" Канади — як це зробили шведські кольоністи, що пернули назад на Україну.

Мусій.

ВЧЕНІ, ВІЙНА Й ОБОРОНА

Стаття радянського професора Ол. Геймановича.

Війна... Це слово хочуть розуміти ріжно. Одні запевняли, що в їхній уяві війна, — це, головню, блискуча баталія кольорових мундирів — баталія не крови, а рожевих сукон інших малювали не так мундири, як обрубку ніг, що зняли: сто років тому еспанець Гойя — своїм кошмарним, незграбним пензлем, а тепер — метушливий німець Грос.

Наука й філософія теж не однакових поглядів на війну. Геологій кожної ворожої сторони надає божеського танкам своїм і дивольського танкам ворожим. Історична наука знаходить "винуватців війни" обов'язково у ворожому стані. А високі факультети свого полководця, що успішно затопив ворота в болото і намул Фландрії, визнають за почесного доктора наук.

Радянське розуміння війни — зовсім інше. Радянська, марксистська наука не шукає винуватців війни. Вона знає одного винуватця війни: капіталістичний лад. Вона знає мотиви воєн: це — кавчук, мідна руда, фрахти, тонаж, коносаменти, курси акцій.

Вона знає особливо гарячий мотив війни з радянським ладом, з радянською країною. Цей мотив — соціалістичне будівництво. Цей мотив змушує агресивну буржуазію поспішати з війською, поспішати вибити проти нас фашистську підкову від Румунії до Фінляндії.

Щодня зростає наше соціалістичне будівництво. Щодня зростає наша сила, наша вітність, наші кадри праці й оборони. Вороги поспішають. Вони поспішають, бо коли збудуємо фортецю соціалізму на одній шестій частині земної кулі — чи про нашу ізоляцію

доведеться тут говорити? Як запобігти війні? Найбільший шанс запобігти війні — це знову таки зміцнювати й зміцнювати соціалістичне будівництво. Так, це головний мотив до нападу сталевих шоломів. Але водночас завершає будівля і залюкає сталеві шоломи. Іх залюкає сила Соціалістичного Союзу, бо їхній тил, їхні пролетарі, зодязнути у військову форму, бачать тут на Сході свою пролетарську батьківщину.

У прекрасному минулому Циммервальд, революційне заперечення війни. Тепер на Заході чимраз помножується товариство друзів Радянського Союзу. У них є багато літературів, учених починаючи від Барбюса, Ейнштейна, Каммерфарба.

Ми, радянські вчені, тиснемо руки нашим закордонним друзям. Ми закликаємо їх і далі боротися з фашизмом, реакцією та інтервенцією.

Та ми знаємо, що є "винуватець війни", якого не умовити ні їм, ні нам — капіталізм. Його "умовить лише пролетарська революція на Заході. А покищо — тепер і далі — учені повинні кріпити працю й оборону країни Рад.

Учені повинні бути там, де будуть всі трудящі.

Велике гасло справжнього визволення трудящих — гасло, заляя якого слід існувати науці, — народилося й здійснюється лише в радянській країні. Під цим гаслом збирається й наша радянська, соціалістична інтелігенція. І це гасло переомови ідеї соціалізму в цілому світі об'єднує радянських учених на фронті оборони соціалістичної батьківщини.

Проф. Ол. Гейманович.

ЯК МАШИНИ ВИКИНУЛИ ЛЮДЕЙ З РОБОТИ

"Оттава Джорнал" подає цікаву статистику того, як машина викинула й далі викинає з роботи робітників з індустрії й з агрикультури.

Шоб не виглядало дуже страшно, газета каже, що це є спірне питання, чи змінилось роботи для робітників в наслідок машинізації індустрії й рільництва. Газета старається доказати, що коли машинізація викладає робітників з фабрик і фармів, то зате збільшує роботи там, де ті машини вироблюються.

Це, звичайно, її ніяк не вдається, бо одна тисяча людей при теперішній техніці можуть виробити стільки машин, що викинуть ними з роботи стільки робітників.

Але послухаймо ми самої статистики.

В Саскечевані зараз на фермах є 41,105 тракторів, або майже один трактор на кожних трох фармерів. (Розуміється, багачі мають по кілька тракторів, а бідняки не мають тракторів взагалі.)

Потім ідуть комбайни. В 1926 році в Саскечевані було 148 комбайнів; в 1927 році — 382; в 1928 р. — 2,679; в 1929 р. — 2,279 комбайнів. Після найконсервативнішого підрахунку кожна з цих машин заступила від чотирь до шість робітників. На ділі ж кожна з цих машин заступила що найменше 10 робітників.

Звіту з Алберти й з Манітоби немає — але коли взяти приблизно, що в цих трох провінціях в останніх живих працювало 5,000 комбайнів, то вони відобрали роботу 50-тисяч робітників.

Одна сильна машина, що копає рови в містах, виконує ро-

боти стільки, що 30 літ тому назад при старій "стим-шувфлі" виконувало 200 робітників. (Ми певні, що й цей підсумок консервативний.)

Двадцять літ тому назад усе дуге шкло видавали робітники. Нині його виробляє машина. Одна така машина виробляє стільки, що колись виробляло 600 робітників. Машина, що виробляє фляшки, збільшила їх виріб, порівнюючи до роботи чоловіка, від 45 до 950 фляшок на годину.

Колись один чоловік виробляв 75 електричних лямпочок на день. Десять літ тому назад винайдено машину, яка протягом 24-ох годин виробляла 73,000 лямпочок. Зараз ці машини так удосконалено, що одна машина забрала роботу 2,000 робітників.

Для ладування вугілля теллер вживається такої машини, що вона підносить тон вугілля зараз, висипає в гару і за три чверті хвилини вертає за другим тоном.

Машина, що місить тісто, замінила 20 пекарів.

Одна дівчина з машиною, що крає матерію, замінила 25 закройщиків, а та, що робить петельки замінила 50 осіб.

В індустрії, що виробляє черевки, машина прогнала з роботи 90 процент робітників. Машина, що завиває (ear-ton machine) робить за 10-ох робітників.

Машина, що виливає чавун і коло якої працює 7 робітників, заступила 60 робітників.

Один чоловік виробляє машинно стільки сигар, що попередню виробляло 15 робітників.

Автоматичний конвеєр з 12-лає рови в містах, виконує робо-

ту, що її попередньо виконувало 150 робітників.

Залізниця Бостон — Мейн встановла на своїх ярдах такий винахід для свідування вагонів, де два або три робітники виконують ту роботу, що її попередню виконували 400 робітників.

Диктафон з двома тайпистами забрав роботу 9-ом стен-гарфісткам.

Машина, що випикує чеки, відібрала роботу шістьом клеркам.

Магнетичний крейн, яким керує двоє робітників, забрав роботу 128 робітникам.

Машина-автомат, що завиває масло, сама друкує той папір, завиває ним масло — на-друкує й завиває за вісім годин шість тонів масла.

В модерних сталівних 8 робітників виробляють 100 тонів, а попередню виробляли 50 тонів.

Велика сучасна екскаваторська машина підносить 15 тонів землі зараз, може нести її через цілий блок або на десять-поверховий будинок і до цього вона вимагає тільки дві руки що керували б її ліверами.

Книжки тепер також робить машина. Одна фабрика, що опрацьовує книжки, за один день опрацьовує, запакуює й відсилає 60,000 книжок.

Телефонічний дайл зменшив число телефонічних оперейторів до одної третини.

Вираховано, що після старої методи роботи потрібно було б один мільйон робітників, щоб виробити 10,000 форд-вих автомобілів в такому часі, в якому вони виробляються зараз й кожний той автомобіль коштував би \$10,000.

Цей підрахунок є далеким від вичерпуючого, але він дає уявлення про те, як машина витиснула чоловіка від праці, відобравши тимсамим у него кусок хліба й право на життя.

Коли канадійські капіталісти говорять тепер про депортацію робітників, то роблять вони це тому, що бачуть, що вони не тільки не мають для канадійського робітництва роботи тепер, але що вони її вже й не матимуть в майбутньому.

Злучені Держави, що давно заборонили вже іміграцію з Європи, говорять вже про заборону еміграції з Канади та Мексика. Бо вони не найдуть вже роботи тим мільйоном робітників, які є тепер там без роботи.

В капіталістичному суспільстві, де всі знаряддя продукції в руках капіталістів, де все продукується не для вжитку, але для зиску, сучасна машина є страшним ворогом робітництва.

Коли ж робітництво відбере все знаряддя продукції від визискувачів й зробить його власністю працюючих, коли воно тимі машинами пічне виробляти товари для вжитку, а не для зиску — тоді найновіша й найдосконаліша машина стане найбільшим приятелем працівника.

Цего працюючі доконають тільки тоді, коли повалить систему капіталістичну, а встановлять соціалістичну.

Робити це зможуть пролетарі, з бідним фармерством, як своїм союзником — тільки шляхом соціальної революції.

В. Гейманович.

ЦЕРКВА ПІД КРИЛЬЦЕМ РЕСПУБЛІКИ.

Німецька преса публікує цифри про жертви німецького уряду церкви. За 1929 рік евангелічна церква одержала дотацій на 55,307,000 марок, тоді як 1913 року ця церква одержувала лише 29,797,000, отже дотації збільшилися більше ніж удвічі.

Католицька церква одержала 1929 року 22,934,000 марок проти 9,679,000 — збільшення на 236 відсотків.